

ЈУ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНИ ДЕЈНОСТИ –СКОПЈЕ

**ПРЕГЛЕД НА УСЛУГИ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Скопје, ноември 2017 година

За потребите на изготвувањето на „Преглед на услугите од социјална заштита во Република Македонија,, стручниот тим од ЈУ Завод за социјални дејности – Скопје ги користеше информациите и податоците со кои располага обезбедени од активности кои ги реализира Заводот (Извештаи од мониторинг на работата на центрите за социјална работа, Извештаи и прегледи од теренски посети на центрите и одредени локални самоуправи, Извештаи од статистичка обработка на евиденцијата што ја водат центрите за социјална работа), како и информации и податоци добиени низ консултативно партиципирачкиот процес од Центрите за социјална работа и Комисијата за соработка со здруженија.

Прегледот дава приказ на испорачатели на услуги во системот на социјална заштита по осумте развојни региони кои во најголем број се обезбедуваат од јавни институции (дел се за потребите на корисниците на национално ниво,а дел со надлежност за одредена територија), услуги обезбедени од граѓански сектор (се забележува нерамномерност на распространетоста на организациите и услугите и најголема концентарција има во Скопскиот регион) , услуги обезбедени од физички лица (минимална застапеност) , услуги развиени од локалните самоуправи (старските домови се со пренесена надлежност) и приватни установи (најголем број се старските домови и концентрирани во Скопје).

Преглед на постојни услуги во Република Македонија во системот на социјална заштита

Резиденцијални установи	Услуги и корисници
Установи за деца без родители и родителска грижа	
ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола (Пелагониски регион)	Услуги : -згрижување (домување, исхрана, облекување, нега и грижа) и здравствена заштита на децата -може да се организира привремено сместување и престој насамохрана невработена бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родителдо тримесечна возраст на детето. Корисници : Деца без родители и родителска грижа од 0 до 3 години и бремена жена 1 месец пред породување и самохран родител до 3 месечна возраст на детето
ЈУ Детски Дом 11 Октомври (Скопски регион)	Услуги : -згрижување (домување, исхрана, облекување,нега и грижа) и воспитание на децата до обезбедувањето на услови за нивно враќање восемејството, односно до оспособување за самостоен живот и работа, а најдолго до шест месеца по завршување на среднообразование, ако не постојат можности згрижувањетода се обезбеди на друг начин. Корисници : Деца без родители и родителска грижа од 3 до 18 години
2-Установи за деца и младинци со воспитно социјални проблеми и нарушено поведеие	
ЈУ за згрижување на деца и младинци со воспитно социјални проблеми и нарушено поведеие (Скопски регион) ЈУ за згрижување , воспитување, образование на деца и младинци „Ранка Милановиќ „ (Скопски регион)	Услуги : -прифаќање икраткотрајно згрижување на малолетни лица, опсервација и дијагностика на малолетнилица, сместување, воспитание, образование и корективен третман на малолетно лице возависност од нивните потреби во траење до три години. Установата обезбедува основно и средно образование надецата и младинците во соодветните установи за образование. Корисници : деца и младинци со воспитно-социјални проблеми од 7 до 18 години или дозавршување на средното училиште Услуги : -згрижување, воспитание и основно образование на малолетни лица, асредното образование го обезбедува во соодветни установи заобразование. Установата извршува воспитна мерка упатување во воспитнаустанова, во согласност со прописите за извршување на санкциите и упатување во соодветнаустанова, поради нарушување во поведението Корисници : деца и младинци со нарушено поведеие, на возраст од 10 до 18години
3-Установи за деца/лица со интелектуална/телесна попреченост	
ЈУ Завод за рехабилитација на деца и младинци Скопје (Скопски регион)	Услуги : -опсервација, рехабилитационо-корекционен третман,воспитание, образование и оспособување за работно-производна активност, сместување,згрижување и здравствена заштита. културно-забавни, спортски и другиактивности во зависност од потребите и психофизичките способности и можности на лицатасо умерени и тешки пречки во менталниот развој. -за возрасните лица со умерени и тешки пречки воменталниот развој може да организира дневен и полудневен престој, згрижување иработно-производна активност и работна терапија Корисници : деца и младинци со умерени и тешки пречки во менталниот развој

<p>ЈУ Специјален Завод Демир Капија (Вардарски регион)</p>	<p>Услуги : - сместување, згрижување, здравствена заштита, рехабилитација, работна и окупационотерапија, во согласност со способности и здравствената состојба на корисниците. - Установата може да организира дневен и полудневен престој, згрижување, работно-производна активност и работна терапија Корисници : лица со пречки во менталниот развој</p>
<p>ЈУ Завод за заштита и рехабилитација Бања Банско - Струмица (Југоисточен регион)</p>	<p>Услуги : - згрижување (домување, исхрана, нега и грижа) до оспособување за самостоен живот и работа. Обезбедува основно и средно образование, организира стручна помош за успешно совладување на воспитно-образовните програми, организира различни облици на работен живот и се грижи за здравјето на корисниците. Корисници : лица со пречки во телесниот развој</p>
<p>Установи за стари лица (5 јавни установи и 25 приватни за кои МТСП води регистар)</p>	
<p>Скопски регион-1 јавна, ЈУ Геронтолошки центар, „13 Ноември „Оддел „Мајка Тереза , 22 приватни</p> <p>Пелагониски регион-2 јавни ,1 приватна ЈУ Дом за стари лица, „Сју Рајдер, „Битола и ЈУ Дом за стари лица „Киро Крстевски Платник „ Прилеп и приватен дом во с. Кравари Битола</p> <p>Вардарски регион-1 приватна, Неготино</p> <p>Североисточен-1 јавна ЈУ Дом за стари лица, „Зафир Сајто, „ Куманово</p> <p>Источен регион-1 јавна ЈУ Дом за стари, „Д-р Иван Влашки, „Берово</p> <p>Југоисточен регион-1 приватна, Радовиш</p>	<p>Услуги : сместување, исхрана, помош и нега, здравствена заштита, културно-забавни, работно-рекреативни активности, услуги на социјална работа и други услуги зависно од потребите, способностите и барањата на корисникот. Установата за стари лица може да организира и вонинституционални облици на заштита во вид на давање помош дома и дневен престој на стари лица. Установата може да обезбедува прифаќање и привремено сместување на возрасни и стари лица, кои заради разни околности се нашле надвор од местото на живеење, без средства за живот или се без постојано сместување, се до нивното враќање во сопственото семејство или сместување во установа за социјална заштита. Корисници : Возрасни и стари лица</p>
<p>Установи за сместување на баратели на азил, мигранти и бегалци</p>	
<p>Скопски регион ЈУ за сместување на лица баратели на право на азил во Визбегово, Сигурна куќа</p> <p>Североисточен -1 Прифатно транзитен центри во Табановце</p> <p>Југоисточен -1 Прифатно транзитен центар во Винојуг</p>	<p>Услуги : сместување, исхрана, културно-забавни и рекреативни активности, услуги на социјална работа и други услуги, согласно со минимумот на стандардите за прифат на баратели на азил, утврдени со меѓународни акти, ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија. Корисници : баратели на право на азил , Во Сигурната куќа се сместуваат ранливи групи меѓу кои се и малолетни лица и малолетни лица без придружба, постои една менаџирана од ЈРС во прифатно транзитните центри – мигранти и бегалци</p>
<p>Установи за вонинституционална заштита / нерезидентни /дневни услуги</p>	

<p>Центар за социјална работа</p> <p>30 центри во РМ надлежни за 81 општина, од кои 7 се месно надлежни за општината, 22 се меѓуопштински, и 1 е надлежен за град Скопје</p> <p>Скопски регион-1 Скопје</p> <p>Полошки-2(Гостивар,Тетово)</p> <p>Југоисточен-4 (Струмица, Гевгелија, Радовиш,Валандово)</p> <p>Источен-6 (Берово, Делчево, Штип, Кочани,Пробиштип, Винаца,)</p> <p>Североисточен- 3- (Куманово, Кратово и Кр.Паланка)</p> <p>Вардарски-4 (Велес,Кавадарци, Неготино и Св.Николе)</p> <p>Југозападен-5 (Охрид,Струга, Кичево,Дебар,М.Брод)</p> <p>Пелагониски-5 (Битола,Прилеп, Д.Хисар,Крушево и Ресен)</p>	<p>Услуги/права : Оваа институција ги обединува јавните овластувања и стручната социјална работа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - решава за правата од социјална заштита (<i>Социјална парична помош</i>, <i>Постојана парична помош</i>, <i>Паричен надоместок за помош и нега од друго лице</i>, <i>Еднократна парична помош и помош во натура</i>, <i>Додаток за слепило и мобилност</i>, <i>Додаток за глувост</i>, <i>ПП за лице кое до 18 години имало статус на дете без родители и родителска грижа</i>, <i>Парична помош за студирање</i>, <i>Парична помош за социјално домување</i>, <i>Право на парична помош на самохран родител кој има дете со пречки во развојот</i>, <i>Надоместок за плата за скратено работно време поради нега на дете со телесни или ментални пречки во развојот</i>, <i>Право на здравствена заштита</i>, <i>Право на надоместок на трошоци за сместување на лицето и надоместок за згрижување</i>, <i>Парична помош за згрижувач (згрижувачка пензија)</i>, <i>Условен паричен надоместок</i>, <i>Паричен надоместок за електрична енергија</i>, <i>Цивилна инвалиднина</i>, <i>Паричен надоместок за мајка која родила четврто дете</i>) - решава за правата утврдени со Законот за заштита на децата, (<i>детски додаток</i>, <i>посебен додаток</i>, <i>еднократна парична помош за новороденче и родителски додаток за дете</i>,) - решава за парична помош на лица со признаен статус на бегалец и под супсидијарна заштита, утврдени со Законот за азил и привремена заштита, - решава за работите утврдени со семејно-правните прописи, - постапува по работите од својата надлежност утврдени со кривично-правните прописи, - води евиденција и прибира документација за корисниците на социјалната и семејно-правната заштита за применетите облици на социјална заштита - открива, следи и проучува социјални појави и проблеми за територијата за која е меснонадлежен - врши непосреден увид заради утврдување на фактичката состојба на лицето или семејството, - поттикнува и презема превентивни дејствија - изготвува планови и програми за социјална заштита, - применува и спроведува соодветни облици и форми на социјална заштита и непосредно помага на граѓанин или семејство, - развива и спроведува вонинституционални облици на социјална заштита, - применува и спроведува програми и други општи акти од областа на социјалната заштита, донесени и финансирани од општината, - поттикнува, организира и координира волонтерски активности на граѓани, нивни здруженија, хуманитарни организации, организации воспроведување на програми за социјална заштита на подрачјето на општината <p>Центарот ги врши наведените функции низ формите на стручна, советодавна, советувалишна и интердисциплинарна тимска работа.</p> <p>Корисници : Поединец, Семејство, групи граѓани изложени на социјални ризици: -ризици по здравјето (болест, повреда и инвалидност), -ризици на старост и стареење, -ризици на еднородителско семејство, -ризици од невработеност, губење на приход за издржување врз основа на работа и слично, -ризици од сиромаштија и -ризици од друг вид на социјална исклученост.</p>
<p>Дневни центри за лица со посебни потреби – 29 јавни Дневни центри, 13 од НВО и 3 клубови од НВО</p> <p>Скопски-Скопје- 5 јавни и 6 од НВО Полошки-2 јавни(Тетово,Гостивар) Југозападен 2- јавни(Дебар,Кичево,)и 2 од НВО(Струга,Охрид) Вардарски-3 јавни (Велес, Кавадарци, Св.Николе)и1 за возрастни во Неготино од НВО Североисточен-3 јавни (Куманово, Кратово, Кр.Паланка), 1 од НВО во Куманово</p>	<p>Услуги: обезбедува дневно згрижување, работно-производна активност, работна терапија и други активности на овие лица и може да врши оспособување за работно-производна активност, заради нивно вклучување во секојдневниот живот.</p> <p>Корисници : лица со телесна/ ментална попреченост, деца со аутизам, деца со оштетен вид</p>

<p>Педагогиски-4 јавни (Битола Прилеп , Крушево,Ресен) 1 од НВО Битола и 2 клубови од НВО (Битола и Прилеп Источен -6 јавни (Штип-2,Виница, Пробиштип ,Делчево,Берово) Југоисточен –3 јавни (Струмица, Гевгелија ,Валандово,) , 2 од НВО – Гевгелија и Радовиш и 1 Клуб од НВО во Струмица</p>	
<p>Дневен центар за деца на улица Скопски-3 (2 при ЦСР Скопје и 1 од НВО)</p>	<p>Услуги: обезбедува лична хигиена, исхрана, воспитно-едукативни услуги,советувалишна работа, културно-забавни и рекреативни активности.Во дневниот центар за улични деца - деца на улица може да се организираинтервентно згрижување на децата заради преземање мерки на нивна заштита, најмногу до24 часа.</p> <p>Корисници : Деца на улица и членови на нивните семејства</p>
<p>Мал групен дом</p> <p>Источен регион(Берово)за деца беа родители и родителска грижа</p> <p>Вардарски регион (Кавадарци) за деца воспитно социјални проблеми</p>	<p>Услуги: сместување, на начин најблизок до семејнотоживеење , помош за оспособување за самостојно живеење на корисниците, нивновклучување во општествената заедница, одржување на контакти со блиски сродници, вовзависност од потребите на лицата кои се сместени во малиот групен дом.</p> <p>Корисници : дете без родители или без родителскагрижа, со воспитно-социјални проблеми,со пречки во менталниот или телесниот развој,лице со ментална или телесна попреченост, кое нема соодветни услови за живеење во своето семејство, кое нема семејство или од други причини му е потребно сместување во мал групен дом.</p> <p>(Мал групен дом може да се основа во еден станбен објект во населено место. Мал групен дом може да се основа како установа за социјална заштита, организационен дел на установа за социјална заштита или друго правно лице.)</p>
<p>Организирано живеење со поддршка</p> <p>за лица со попреченост Скопски (Волково,) Вардарски(Неготино)</p> <p>За деца без род.грижа Скопски(Радишани,Бардовци)</p>	<p>Услуги: самостојно и организирано живеење во посебна станбена единица сопостојана или повремена помош од стручни или други лица во остварување на основнитеживотни потреби, социјални, работни, културни, рекреативни и други потреби.</p> <p>Корисници : лице со ментална или телеснапопреченост, деца без родители и родителска грижа и деца со воспитно-социјалнипроблеми</p> <p>(Поддршката за организирано живеење може да ја организира центарот, установатакоја сместува лица и здружение.)</p>
<p>Центар за лица - жртви на семејно насилство</p> <p>Скопски(Скопје) - 2 од кои 1 е во рамки на ЦСР Скопје и 2 интервентен центар – Шелтер од НВО</p> <p>Вардарски (Св.Николе) во рамки на ЦСР</p> <p>Источен (Кочани) во рамки на ЦСР</p> <p>Педагогиски (Битола) во рамки на ЦСР</p>	<p>Услуги: Обезбедува советодавни услуги, услуги во врска соисхрана, дневен престој, згрижување, одржување на хигиената и културно-забавниактивности. дневно и привременоприфаќање и згрижување на жртвите кое може да трае најмногу три месеца со можностза продолжување за уште три месеца</p> <p>Корисници : Жртви на семејно насилство</p>
<p>Центар за лица - жртви на трговија со луѓе</p>	<p>Услуги: обезбедува привремено прифаќање изгрижување на овие лица, кое може да трае најмногу шест месеца, давање советодавниуслуги, услуги во врска со</p>

<p>Скопски(Скопје), услуги обезбедуваат 2 НВО</p>	<p>исхрана, дневен престој, згрижување, одржување на хигиената икултурно-забавни активности Корисници : Жртви на трговија со луѓе</p>
<p>Центар за лица бездомници</p> <p>Скопски-2-(Скопје) еден за резиденцијално сместување и еден за дневни услуги , менаџиран од Црвен Крст</p>	<p>Услуги: обезбедува дневно и привремено прифаќање изгрижување на овие лица преку давање советодавни услуги, услуги во врска со исхрана,дневенпрестој, одржување на хигиената и културно-забавни активности. Корисници : бездомници</p>
<p>Згрижувачки семејства</p> <p>Во Република Македонија има вкупно 176 згрижувачкисемејства во кои има сместено 321 корисник, по следниве региони:</p> <p>Скопски –општини на град Скопје - 62 семејства/121 корисник</p> <p>Југозападен– 46 семејства/69 корисници Кичево 7 семејства , 7 корисници Охрид 3 семејства , 9 корисници М. Брод , 36 семејства, 53 корисници</p> <p>Пелагониски 51 семејство/80 корисници Прилеп 20 семејства, 34 корисници Битола 5 семејства , 7 корисници Крушево 26 семејства, 39 корисници</p> <p>Североисточен 10 семејства/16 корисници Куманово, 6 семејства , 12 корисници Кр.Паланка , 3 семејства , 4 корисници Кратово 1 семејство, нема корисници</p> <p>Вардарски – 13 семејства/23 корисници Велес 11 семејства , 22 корисници Кавадарци 2 семејства , 1 корисник</p> <p>Југоисточен – 5 семејства/11 корисници Кочани, 4 семејства , 8 корисници Пробиштип 1 семејство, 3 корисници</p> <p>Полошки Гостивар – 1 семејство/1 корисник</p>	<p>Услуги: сместување и згрижување во згрижувачкото семејство, исхрана,нега,општа и лична хигиена, грижа за здравјето, воспитание и образование /дневен центар, неопходна облека и обувки, услови за задоволување на етичките,културните,забавните и рекреативните потреби, овозможување на редовн контакти со родителите, блиските сродници согласно насоките дадени од центарот за социјална работа.</p> <p>Корисници: лице кое нема услови за живеење во своето семејство или од други причини му е потребно сместување во згрижувачко семејство :</p> <ul style="list-style-type: none"> -дете без родители и дете без родителска грижа до оспособувањето за самостоен живот и работа, а најдоцна до завршување на средно образование, -дете со социјални проблеми(злоставувано, занемарено и социјално необезбедено дете) и дете жртва на семејно насилство. -малолетни сторители на кривични дела или прекршок
<p>Советувалиште</p> <p>Психосоцијални услуги се обезбедуваат во сите 30 ЦСР</p> <p>Психосоцијални услуги се обезбедуваат од 2 НВО – Скопски регион (Скопје)</p> <p>Југозападен регион (Охрид) – 1 приватно советувалиште</p>	<p>Услуги: Советувалиште обезбедува психо-социјални услуги и психо-социјален третман</p> <p>Корисници: жртви на семејно насилство, сторители на семејно насилство, со нарушени партнерски, семејни и односи родители - деца, деца и младинци со воспитно-социјални проблеми, идни родители и лица со ментална попреченост и нивните родители.</p> <p>за секое одделено советувалиште се подготвува посебна програма.Советувалиште може да се основа како посебна установа за социјална заштита или како организациона единица на установа или друго правно лице. Советувалишни услуги можат да обезбедуваат и физичко лице и здружение</p>